

Hodnoticí aktivita

Dopis historické osobnosti

Anotace

Žáci se seznamují s dopisy slavných osobností a na jejich základě tvoří vlastní dopis. Sledována bude kompetence komunikační.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

Věk – cílová skupina

5. ročník

Časová dotace (rozsah výuky)

Dvě až tři vyučovací hodiny

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Čtení s porozuměním na vyšší úrovni.

Psaní na vyšší úrovni.

Znalost gramatických pravidel českého jazyka.

Vyhledávání informací v různých zdrojích.

Základní orientace v historickém období, ze kterého pochází vybraná osobnost.

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

Ukázky dopisů historických osobností.

Hodnoticí list.

Osnova s kritérii pro každého žáka.

Vzdělávací obor

Člověk a jeho svět

Očekávaný výstup

ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.

Hodnocená klíčová kompetence

Klíčová **kompetence komunikační**: dovede svůj písemný i ústní projev přizpůsobit účelu a adresátovi sdělení.

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení hodnoticí aktivity budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- Gramaticky správné, čitelné psaní.
- Přizpůsobení formy dopisu účelu a adresátovi sdělení.
- Vyhledávání informací.
- Dodržování zadaných kritérií.

Součástí hodnocí aktivity

- Dopis historické osobnosti – osnova s kritérii
- Dopis historické osobnosti – hodnocí list

Struktura a organizace realizace hodnocí aktivity

Hodnocí aktivitu lze zařadit do jakéhokoliv historického období, které právě učitel se žáky probírá. Vzhledem k množství materiálů doporučujeme zvolit spíše období novodobějších dějin, ale je samozřejmě možné psát dopis také osobnosti starověku nebo pravěku.

1. hodina

Učitel přinese do výuky zdroje dopisů slavných historických osobností potřebného historického období. Jako příklad možných zdrojů nabízíme:

- Dopisy lásky – Božena Němcová
- Dopisy Olze – Václav Havel
- Dopisy v ohni – Karel Hynek Mácha
- Dopisy – Vincent van Gogh
- Listování – Jan Werich
- Listy z Kostnice – Jan Hus

Učitel vybere ze zdrojů několik kratších dopisů, které si ve třídě společně se žáky přečtou (tato část může probíhat i v menších skupinách). Po přečtení se učitel zeptá, zda se žákům podaří na základě ukázek odhalit obecnou strukturu dopisu. V případě potřeby klade žákům další návodné otázky (např. „Co napsal Mácha na úplném začátku dopisu?“ „Jak oslovila B. Němcová svoji přítelkyni?“...). Žáci se hlásí a sdělují, čeho si v ukázkách povšimli. Učitel návrhy zapisuje na tabuli. Cílem této aktivity je vyvodit strukturu dopisu, kterou budou žáci v následující hodině využívat k napsání dopisu. Níže uvádíme body, které by mohly vyplynout (je však možné je libovolně přizpůsobit):

- 1) Datum, místo
- 2) Vhodné oslovení
- 3) Proč píše – obrácení k adresátovi
- 4) Vlastní text – téma
  - Historicky přesný
  - Vhodné formulace
  - Pravopisně správný
  - Čitelný
  - Srozumitelný
- 5) Závěr
- 6) Rozloučení
- 7) Podpis

Učitel by měl žáky návodnými otázkami a porovnáváním různých dopisů dovést také k tomu, že dopisy odpovídají době, ve které vznikly a jejich forma se s dobou vyvíjí až do současnosti. Na závěr hodiny dostanou žáci za úkol vybrat si vhodnou historickou osobnost dle instrukcí učitele a do příští hodiny si rozmyslet, co by jí chtěli napsat a zjistit si historická fakta o této osobnosti. Tento bod je možné udělat také ve škole. V takovém případě se však časová dotace na hodnotící aktivitu navýší na 3 hodiny a je také nutné zajistit vhodné materiály pro získávání informací o dané osobnosti.

2. hodina

Žáci na začátku hodiny dostanou osnovu dopisu s kritérii, kterou učitel připraví na základě předchozí hodiny (nebo může využít tu, kterou zde nabízíme). Osnova obsahuje kolonky pro žáka, který si může odškrtnout, že má jednotlivé body splněné, a také kolonky pro učitele, který každé kritérium hodnotí body 0–3. Žáci píšou dopis historické osobnosti a na konci hodiny jej odevzdají učiteli i s odškrtnutými kritérii v osnově dopisu. Doporučujeme věnovat část další hodiny k sdílení dopisů žáků, kteří mají zájem o jejich přečtení ostatním.

Rozsah hodnocení

Hodnotit lze všechny žáky.

Hodnocení

Učitel vyhodnotí a oboduje dopis do osnovy s kritérii a dle získaného počtu bodů může určit danou úroveň klíčové kompetence.

Výsledná informace pro učitele

Informace o výsledné úrovni žáka v klíčové kompetenci komunikační, v aspektu dovednosti přizpůsobení písemného projevu účelu a adresátovi sdělení.

Výsledná informace pro žáka

Žák se dozví, jak by měl vypadat dopis historické osobnosti a dokáže posoudit vhodnost volených slov v dopise.

Obměna hodnotící aktivity ve výuce

Hodnotící aktivitu lze libovolně obměňovat na základě právě probíraného historického období. Zajímavé je také využít hodnotící aktivitu několikrát pro různá období a sledovat posun v kvalitě dopisu.